

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.
 FELELŐS SZERKESZTŐ:
VAJDA FERENCZ,
 székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:
 Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
 »Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:
 minden vasárnap egy iven.
 ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
 Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Mult és jövő.

A végtelen folyamatu időnek ismét egy fordulópontján állunk. Az enyészet sirjába hullott az 1904-ik esztendő, hogy helyt adjon egy újnak, melyet mi véges emberek — kik a zsoltár író szavai szerint megszámláljuk a mi esztendeinket — az Ur 1905-ik esztendejének nevezünk. Amanak már csak *emléke* a mienk; ebből pedig csak a *reménység* fátyolán át ha láthatunk valamit. De, ez is csak tükör és homályos beszéd által való látás. Ám, azért, mind a kettő tanulságos, sőt több: édes, boldogító!

A mult nyitott könyv. Fejezetei az évszázadok, lapjai az esztendők. Miként záródott le reád nézve, kedves olvasóm, az elmúlt esztendő? Tényleges, cselekvő vagyonnal-e, vagy pedig adóssággal? A vagyon: kötelességeinknek hü, pontos teljesítése, vallásos buzgóságunk, erényeink, áldozatkészségünk. Az adósság: az elmulasztott jócselekedetek, a hanyagság, a tékozlás, a bűn. Merre billen a mérleg: a jó-e több, vagy a rossz? Az emberi lélek nyugalmát, földi boldogságunkat nem a testi kincsek adják meg, hanem az Isten törvénye szerinti, kegyes életnek öntudata. Elvégre is, küzdhetünk magas czélokért, tehetünk nagyot, dicsőt, a mi megadja számunkra a világ érdemkoszoruját: de, ha lelkünk nem nyugodt, boldogtalanok vagyunk. Csendes családi tűzhely, s egyszerű asztalon sovány falat, a minden napi apró kötelességek hü teljesítése — isteni félelemmel párosulva — biztosítja minden ember számára a lélek nyugodalmat, a földiboldogságot. Mig a nagyra vágyás, fényűzés a testi kincsekkel együtt megsemmisíti azokat. Az élettapasztalat, a mult ezt az egyszerű igazságot tanítja.

Milyen volt a multad? Abból megalkotható a jövő körvonalait is, mert miként a természeti világban nincs ugrás, hanem minden esemény szigorú következetességgel jó létre: éppen úgy meg vannak az erkölcsi világrendnek is a maga törvényei. Ezeknek a törvényeknek alá van vetve minden ember. A munkát követi az előrehaladás; a tékozlást a szegénység. A mértékletes ember jó egészségnek örvend; mig a dobzódó nyavalyás, beteges lesz. Az igaz virágzik, mint a vizek mellé plántált palma; a gonosznak pedig gonoszul létszen dolga. Isten vezérli az egymás után következő esztendőket. Az ő kezébe van letéve a jövőnk, a mi sorsunk is. Tudunk-e benne bizni? Ha Isten velünk: kicsoda ellenünk?

Isten vezérelte az evangelium szerint reformált magyar keresztyén egyház hajóját is majdnem négyszázad éven át. Ennek életében is egy újabb forduló előtt állunk. Milyen volt a mult, egyházunk multja? Ah, e pillanatban lelkem előtt képek jelennek meg. Látom a fénysugárt, mely a vittenbergi és a zürichi templomok felett kigyulad. Tüze milliók lelkében lobbantja fel az igazságnak, a lelki üdvösségnek fáklyáját. Világossága átcsap a Kárpátok és Erdély bércei közé is. A fény mellett alakokat pillantok meg. Élő alakok azok. Járnak, mozognak. Lerázzák dermedt tagjaikról a bilincset. Odébb egy nagy könyv van kinyitva. E nagy könyv a biblia. Benne e szavakat olvasom: Megismeritek az igazságot és az igazság szabaddokká teszen. Aztán szabad lett a gondolat, a hit, a lelkiismeret. Szabad lett a Krisztusban hívó vallásos egyén. A második kép szomorú. A fény helyett sötét nehéz felleg van a láthatáron. A harcosok a szellem fegyver helyett, testi fegyvereket villogtatnak. A békesség és a szeretet

nyomába vérfakad. Ott van Pozsony, Eperjes. Ott vannak a nápolyi gályák. Rajtok szegény, rongyos papok és tanítók. Kezükben a könyv most is ki van nyitva, de most ezen sorokat olvasom: Megverem a pástort és elszélednek a nyájnak juhái.

Az első kép a reformáció hajnal hasadását, a második az elnyomatás, az üldözés szomorú korszakát ábrázolja.

Azonban a napot futásában megállítani nem lehet. Fellegek ideig, óráig eltakarhatják, de azok alul újra előtör. A hitszabadság napját sem borithatta el a visszahatás. Krisztus evangéliuma, mely Istennek ereje, minden hívők üdvösségére: erősebb volt az emberi akaratnál. Jött 1790. és 1848. E két esztendő, nem is említve az előző hátrvető éveket: meghozta a reformáció győzedelmét.

Álljunk meg itt egy kissé. Egyházunk négy-százados multja a jogvédelemnek, a küzdelemnek, a szervezkedésnek nehéz ideje volt. Ez a tiszta magyar református egyház nyugodalmat, békeséget még nem élvezett. Védte hitét, védte személyes szabadságát, védte a magyar alkotmányt. Ebben a küzdelemben majdnem önmagát emésztette meg, s erejét fölül muló, oriási áldozatokat hozott templomaira iskoláira, melyek mind megannyi végvárai a magyar szabadságnak is. Arra soha sem volt ideje, hogy pihenjen, hogy bensőleg megerősödjék. Vajjon, a jövő, vagy legalább a következő esztendők elhozzák-e azt az időt? A magyarországi egyetemes ref. egyház a mult évben Zsinat tartásra gyűlt össze. A Zsinatnak

egyik legfontosabb tárgya az egyházi adózás rendezése. Ezt az ügyet tovább halogatni nem lehet. Hivünk már roskadoznak az egyházi adóteher miatt. A nagy egyházi adó bénítólag hat a vallás-erkölcsi életre is. Hiába, a szegénységet elpalástolni nem lehet. Rendezze tehát az egyetemes egyház elsősorban az egyházi adózást, hogy az anyagi gondoktól némileg felszabadulva: tehetségünket a belső megerősítésre fordíthassuk.

Az üldözések, vallásháborgatások ugyan már megszűntek, de teljes viszonyosság ma sincs a felekezetek között. Kivánjuk, sőt követeljük, lépjen fel erélyesen a Zsinat és szerezzen érvényt a törvényileg kimondott felekezeti jogegyenlőségnek! Ezt várjuk a jövőtől. De tanuljunk is a multak tapasztalataiból. Tanuljunk meg azt, hogy az evangéliumi hit ereje nélkül sem mi, sem egyházunk meg nem erősödhetik. Ez az erő tartott meg a mult nehéz napjaiban. Ez tarthat meg jövőben is.

Hát a mi édes hazánkról mit szólunk? A visszavonásnak, a pártoskodásnak átka nehezedett ismét rája. Mintha csak a költő joslata teljesednék be: »Átok fogta meg a magyart, hogy az soha össze nem tart«. Vajon az új esztendő nemzeti életünkre hoz-e jobb napokat? Reméljük, hogy igen. Adjon Isten boldog új esztendőt egyházunkra, hazánkra.

Vajda Ferencz.

TÁRCZA.

Sziiveszter estéjén.

Jönnek mennek a napok, az évek
Mint habjai a Duna vizének;
S mi az élet széles országútján
Nézzük miként tűnnek egymásután.

Nézzük nézzük addig nézegetjük
Mig egyszer csak szédülni kezd fejünk,
Lábunk morog, szemünkre árny tolul
. . . S felettünk is a harang megkondul.

Ferencz Samu

A püspök.

— Kép a parókiáról. —

Irta: G. Diószeghi Mór.

Ünnep volt, mert együtt volt az egész familiám. A pap-család, mint a hogyan a falusiak mondják. Meg a szegény nagy mama is élt, ott ült az asztalfőn, körülötte zsivalygott mind a nyolcz gyerekünk. Én meg a feleségem egymás mellett ülve, távolabbról gyönyörködtünk a nyüzsgő hangyabolyban. A nagymama, inkább csak úgy önmagának tette fel a kérdést:

— Én istenem, vajjon melyikből mi lesz, ezekből a gyerekekből?

A kérdésre felzudul a zaj. A nagyobbak sorra elkezdtek beszélni az álmukat, amelyek e kérdésre sziveikből azonnal felfakadtak. Persze szép, merész álmok valamennyi. Egyik meg sem áll a miniszteri szélig, a másik nem adja alul a tábornoki süvegen, a Lázár fiu legnagyobb hatalomnak tartja a szolgabiróságot, az Áron fiu földes ur szeretne lenni, mert ennek négy parádés lova van. Így terveztek sörba. Persze a két legkisebbik, Annuska, meg a Mózi nem tudtak még az ő vágyaiknak kifejezést adni, vagy egyáltalán nem is vágytak ők még semmire, nekik így van a legjobban, a hogy most van. A Mózi fiu szürke fejét oda hajtotta az anyja ölébe, úgy bámulta a többit. Annuska meg ott ágaskodott a többiek között, hogy ő is felérjen az asztalig. Hanem ezt a kis eleven ördögöt nem hagyta nyugodni a vére; ki tudja miféle csinyt követett el, csak hogy elkezdett nevetni, úgy, hogy csengett bele az egész ház és nagy, kék szeméből csurgott a könnyü. Mikor elcsendesedett, a nagymama azt mondja egész komolyan:

— No halljátok, ebből színésznő lesz. Csak azok tudnak így nevetni, meg sirni minden ok nélkül. Órizze tőle az Isten. (Régi módi, komoly asszony volt a nagymama, nem sokat adott a művésznépségre.)

E beszéd után a Mózi fiut szótlanul kivet-

A keresztes háborúk története.

Irta: *Demény Miklós.*

6.

Megirtuk az előzőkben a keresztes háborúk rövid történetét s láttuk, hogy azok a középkor legnagyobb horderejű eseményei közé tartoznak.

Tekintve azt, hogy a keresztes hadjáratoknak eredetileg Palesztinának a mohamedánoktól való elfoglalása és a szentföldnek keresztyén állammá való tévése volt tulajdonképpen céljuk, mondhatni, hogy ebből semmi eredményt sem értek el, mert a keresztesek egy talpalatnyi földet sem szereztek a keresztyénség számára.

Azonban a keresztes háborúk eredményeit nem lehet s nem is szabad a területi változásokban keresnünk. Nem annyira a szerint kell megítélni e hadjáratokat, a mit értek, mint a szerint, a mit megakadályoztak. Lényegében nem is támadó, hanem védő küzdelmek voltak, a mi nyilvánvalóvá lett azon eseményekből, amelyek közvetlenül a keresztes háborúkra következtek: az Izlam újabb előnyomulásából Európában a XIV. század alatt a várnai, nikápolyi véres napokból, s Konstantinápoly bukásából.

Igaz, hogy az ázsiai körülmények sem voltak kedvezők arra, hogy ott a keresztesek az európai kulturának tartós alapot vethessenek, de a mint egyik történet író méltán találja a keresztes háborúk balsikerének főoka a keresztyén népvándorlásnak nem elég tömeges voltában rejlik. Továbbá a görög császárság intrikus hantapolitikája, a pápaság és német császárság küz-

tem az édes anyja öléből és felültettem a térdemre és azt a fehér haju fejecskejét két tenyere közé fogtam és úgy néztem tágra nyitott, nagy, kék szemeibe.

— Hát te, te drága kis jószágom, te a legszzebbik, te a legkedvesebbik, te mi leszel? Látod, ezek itt mind, mind fényes, nagy urak ohajtanak lenni. Hát legyenek; segítse a mennybéli jószágos Isten mindegyiket. Imádkozom érte mindennap. De te, te, aki nekem a legkedvesebb vagy (mert legkisebb vagy), te ne légy külömb ember a te édes apádnál. Hadd legyenek a többiek nagy, fényes urak, te légy egy szegény, küszködő ember, mint a te édes apád. Légy te pap — az Isten szolgája.

A Mózsi fiu, mintha megértett volna, fehér fejecskejét odahajtotta a szivemre, így akarva — talán — fogadást tenni nekem, hogy úgy lesz, a hogy az én szivem ohajtja. De a nagymama ezt nem hagyhatta szó nélkül:

— Ugyan, ugyan, csak nem akarnád, hogy ez a kedves ki fiu is olyan sok nyomorusággal küzködő, szegény, elhagyatott ember legyen, mint te vagy.

— Püspök lesz édes anyám, nem kongruás pap, — biztattam az öreget — meg magamat is.

Ettől kezdve a Mózsi fiunak püspök a neve. Segitse reá a jó Isten.

delme, a keresztyén fejedelmek egymásközi viszályai egyaránt befolytak a balsiker előidőzésére. De ha a kulturai fejlődést nézzük, a keresztes háborúknak megmérhetetlen, századokra kiterjedő hatást és jelentőséget kell tulajdonítanunk az emberiség művelődése történetében.

Mert a keresztes háborúk és a renesainse kora között kétségtelenül természetes benső összefüggés van. A keresztes háborúk elő idézte óriási mozgalom szabott új irányt Nyugat-Európa fejlődésének s vetett alapot egy kiszámíthatatlan átalakulásnak az egyházi, állami, polgári, szellemi, ipar- és kereskedelmi élet terén. A keresztes háborúk alatt hintettek el a felfedezések, találmányok, a művészeti és vallási ujjászületés csirái. Abban a nagy tömkelegben, melyben a kulturális fejlődés legkülönbözőbb fokán álló vallásilag és fajilag legtarkább népelemeket számláló államok és népek érintkeztek; egymástól sokat tanultak. (Mint most az orosz-japán háboruban.) Sőt maguk az európai népek és nemzetek is ekkor ismerték meg egymást közelebbről; ekkor a kölcsönös érintkezésben cserélték ki eszméiket, tisztították meg fogalmaikat.

Keleten egészen új világ tárult az európaiak elé. A keresztes háborúkig otthon ülő, szüklátörü lovagok, kikkel rendszerint tudósok, krónikások is mentek, hogy a látott dolgokat feljegyezzék, s hogy Ázsia rejtettebb országait is felderessék, új országokkal, városokkal, szokásokkal és az övéknél sokkal nagyobb műveltséggel ismerkedtek meg. Csak most, a XIII. században tudta meg Európa, hogy az Izlam nem pogányság s hogy a mohamedán műveltség nagyobb az övénél.

Az arabok műveltsége világra szóló volt. Hatalmas központjai voltak e műveltségnek, hanem a haladás szelleme mindenüvé utat talált. A korán arab nyelvét a mohamedán világ különböző nemzetei ép úgy megértették, mint a biblia latin nyelvét a keresztyén népek. Kordovában már a X. században állítólag 400.000 kötetes könyvtár volt. Az arab költészet, elbeszélő történeti könyvek, utleírások, földrajzok a klasszikus népekével versenyeztek. A természettudományok fontosságára újból ők figyelmeztették a népeket. A chemia és orvosi tudományok terén fontos felfedezésre jöttek, voltak csillagvizsgáló intézeteik, értették a fokmérést stb. A matematikában nagyon első helyen állottak. I. Sylveszter pápa arab iskolában tanult mennyiségtant, természettudományokat és bölcsészetet. Művészetünknek az építészet terén legremekebb alkotásai a mecsetek és a minaretek (tornyok). Városaik szépek, fényesek voltak, Byzancz elmaradt mögöttük. Az iparművészet terén selyem szövés, bőr, porcellán, üveg stb. készíttéssel váltak ki. Ők találták fel az iránytű, puskaapor, papiros stb. készíttését.

Ezekből tehát világos, hogy volt mit tanulnia Európának Ázsiától. Megváltozott a keresztes háborúk hatása alatt Európának egész gondolkozása. Lerázták magukról a keresztyének azokat a szellemi békókat, melyek azelőtt fogva tartották a lelkeket. A bigott vallásosság helyét vi-

lágosabb életnézet váltotta fel. Nem hitték már többé, hogy az üdvösség csatornákon folyik, és hogy egyes szent helyekhez, tárgyakhoz van kötve. Világossá lett az ige értelme: »mit kerestek a holtak közt az élőt? Nincs itt az ur, feltámadott!« (Lukács.)

Feltámadott és új alakot öltött a középkor szelleme is éppen a keresztes háborúk hatása alatt, s megteremtette a reformációt, az új-kort.
(Vége)

Ének az újévben.

Fölszállok hozzád, magas sziklaszálam,
Te változatlan minden változásban.
— Én Istenem! Csak tégedet öelve
Száll nyugalom, száll bizalom szívemre,
Látván idődnek örvénylő folyását,
Eszteimnek sebes elfutását.

Fövény szem én, e zugó habba vetve,
Honnan vegyek szót hála-énekembe?
Kegyelmedet Uram, miképp dicsérjem?
A múlt évvel hogy nem fogyott el éltém . . .
Hogy napról-napra, habról-habra átvisz,
S elértem im' ez új év hajnalát is.

Búban, veszélyben őrizóm te voltál,
Szívem ha vérzett: fölím hajoltál.
Adtál sebet, de azt be is kötözted,
Be azt is a mit emberek ütöttek.
S bár vágyaimból vágyak még maradtak!
Legyen úgy minden, a hogy Te akartad!

Ez esztendőt is leteszem kezédbe,
Én lábaimnak ösvényt te mutass, te!
Vezess Uram, s a mit te rám bocsátasz,
Nem félek én, legyen bár száz halál az!
— Oh engem a sir bizvást eltakarhat,
Megnyugtat ott is az, hogy te akartad!

Hadd öllek hát erős sziklaszálam,
Te változatlan, minden változásban
S neved a biztos diadal szavával
Az elzúgó időbe hadd kiáltssam!
Mert mit szívemnek? — ha te vagy vezére, —
Évek halása, évek születése!

Szabolcska Mihály.

Isten igéje.

Eszteendő végén.

Az Ur az én erősségem és az
én paizsom; ő benne bizott az
én szívem. 28. zs. 7. v.

Őszbe csavarodott az idő vén feje. A nap is csak czammog szárnyaszegetten s nagyokat alszik rövid útja után. Elfolytak az eszteendő napjai is mint a siető habok, többé vissza nem térnek. Mintha csak elkallódtak volna. Csak imént virasztánk az új év bölcsőjénél remény s kétség között s már is temetésére készülünk. Nagyapó lett az eszteendő, egyik lába már is a sirban. Arczán a játszi mosoly helyén halál pir, az élet ró-

zsái helyén jégvirág. A ki annyi örömet s reméyt eltemetett, megásta magának is a sirt. Valóban, olyan az idő, mint a mesebeli sas: megvénül és megifjodik. Ez az eszteendő is milyen ártatlanul feküdt bölcsőjében, hogy mosolygott mindnyájunk felé! Mosolygásában biztatást láttunk. Szívünk hevesen dobogott. Utcza, tűzhely, templom »boldog ujeszteendő«-tól visszhangzott. Keblünkben egy egész tavaszt hordozánk. Öröm s remény virágitól pompázott lelkünk mezeje s árnyékos búbanát foltja nem volt arcunkon, mert hallottuk Uram, a Te szavadot: »Ne félj, én megsegítelek téged«. (Ézs. 41. 13.) Csak egy pillanat s már a bölcső helyén koporsó áll. Igen, az idő megvénül és megifjul. Isten részekre osztotta, hogy az egymásután következő napok prédikálják nekünk az igét bőséggel. Isten tanít minket napjaink megszámlálására, hogy járassunk bölcs szívvel. A mennyei Atya, ki felette áll minden időnek, kibén változásnak árnyéka sincsen, változásokat rendelt előttünk, hogy legyenek azok életünk vándor útjának fordulópontjai. Minden fordulónál új pihenés, új biztatás, új remény, új erő forrása. Minden forduló új iskola, mindeniknél ott van az utjelző, az időfa. Álljunk meg a búcsuzó eszteendőnél. Mi volt ez az eszteendő? Szenvedések hosszú láncolata, melyekben órák súlyát hordja minden pillanat? Egy lélekzetvétel a szerencse verőfényén? Egy közömbös lenge fuvalat? Vagy serény munkának kimért napjai? — Amely bölcsőjében mosolygott mint harmat s miként a remény, hajnal felhőből szakított magának köntöst, nem vont-e sűrű fátyolt szeméire, nem öltözött-e nehéz gyászruhába? — Megállunk az eszteendő halálos ágyánál, de ki tudná megszámlálni a gondolatokat, megmérni az érzelmeket, megérinteni minden szív húrját?!

Nem voltak-e csalfák a remény-virágok, melyeket az örök szeretet sugara fakasztott szívünkben? Nem volt-e csalfa a szó, mely mint égi szózat oly édesen zengett: »Ne félj, én megsegítelek téged«? Van-e, vannak-e keblek, melyekben most megzendül a zsoltáriró szava: »Az Ur az én erősségem és az én paizsom, ő benne bizott az én szívem«?

Láttuk az idén is a tavasz pompáját, a nyár áldását. Kopár bércznek, völgynek kinyílt virága, éneklő madárnak megzendült éneke. A természet keble nem volt meddő, nem zárultak be az ég csatornái. Munkásoktól zengett a mező s dalba szakadt az idén is a vig aratók s szüretelők lelke. Az éj tengerében együtt fürdött lelkünk a holdvilággal s mikor megujultunk eljött a munkára hívó napsugár. És ez évben is kenyérrel a mi szívünket megerősítetted.

Sok volt a munka, mit ez eszteendő vállainkra mért — hála Neked Isten, hogy nem engedted elejtenünk a munka eszközét, hála, hogy ismét bizonyosságot tettél előttünk, hogy a tétlenség halál, a munka élet. Sok és nehéz volt a küzdelem, mit ez év hozott — hála neked Istenünk, hogy küzdelmekkel edzéd lelkünket, hogy megtanultuk: az ember célja maga a küzdelem. A felhő villámokat szórt, az ár rombolva robant — hála

Neked, hogy földünket megkövítetted általuk. Jöttek a szenvedés árszajai, látogatásod nehéz napjai, a dúló fájdalmak — hála Neked, hogy adtál erőt, nagyobb a fájdalomnál s megtanítottál megállani minden rázkodásban nyugton és boldogan. Sok háztól kidőlt a támasz, eltörött a kenyérnek botja — hála Neked, hogy minden nap több és több házba visznek örömet a szeretet angyalai. — Az esztendő elzugott felettünk, mi állunk. Az idő megvénült, bennünk ifju a láng, mely érted lobog óh, Örökkévaló. Bizony Te vagy Uram a mi erősségünk és paizsunk, te benned bizott a mi szivünk!

Temetjük az esztendőt. A régiek fáklyát tartottak a sirok felett. Gyujtsuk meg mi is a hit szövetnekét s emeljük fel szemeinket Ahhoz, ki-ben nincs változás, ki a mi paizsunk. Temetjük porbaomlott reményeinket. De ime, itt van megint a remény, e szép égi lény s behinti ismét sugarával lelkünk éjjelét!

(1904.) *Bíró Sándor.*

Mult és jövőd.

Zsid. 13. 14.

»Nincsen itt maradandó városunk, hanem jövődöt keresünk.« Pál apostal írta a zsidókhoz azt, hogy Jézuson kívül nincs maradandó városunk. Jövődöt keresünk, amely megnyugtasson minket, szivünknek, lelkünknek pedig állandó vezérszillaga legyen. A földi, a világi dicsőség kápráztató fénye mellett még nincsen maradandó helyünk. Érezzük ezt most új évnek reggelén. Fel van írva e mondás az új esztendőnek kapujára, a mely Isten kegyelméből újra megnyílt a halandó ember számára.

Álljunk meg e kapu előtt egy pár percze s gondolkozzunk a mult szétfosló dicsőségén s a jövőd új reménységén. A multa, a lefolyt esztendőre vessünk előbb egy futó pillantást. Ezt is hálaadással kell megtennünk a jóságos Isten iránt. »Dicsérjétek az Urat, mert jó, mert mindörökké vagyon az ő irgalmassága.« (107. zsolt. 1.) Ha viszontagságos is volt a lefolyt esztendő, ne felejtjük el, hogy az öröm és bánat, élet és a halál felett Isten rendelkezett. Ő örvendeztetett meg a lefolyt nyár közepén jó aratással, de ő szomorította meg lelkünket a későbbi a szárazsággal. A kiasszott föld megtagadta áldásait s az inség fenyegető réme mutatta meg népünk előtt halovány orcáját.

Éreztük azt, hogy nincsen itt maradandó városunk, — a mikor kedveinket elragadta fölünk a halál zord keze. Elvitte a szülők örömét, az édes anyák drága szemé fényét, családok támaszát, a nemzet büszkeségét. Eltemettük Jókait s nemzetünk gyászában hüen osztozkodott az egész művelt világ. Még rajta kívül sok futó csillag hullott le a mulandóság tengerébe. Van közöttünk egyetlen szem, amely szárazon marad ma? Mindenkinek meg van a maga hulló csillaga. Ha más nem, egy vesztett remény, egy megtört sziv, egy kétségbeejtő csalódás...

Mindez azt mutatja, hogy nincs itt maradandó városunk.

Van a nemzetnek egy még nagyobb halottja. Fekete koporsóban kiterítve fekszik egy ifju. A neve — szólásszabagság. — Bár lenne az csak tetszhalál! Bár ébresztené fel, támasztaná fel a drága halottat a mi Istentünk, a mi erős kősziklánk!

De nem elég a multa siratnunk, — meg kell emlékeznünk a jövődőről is. Hiszen azt keressük. A biztos alapot, amelyen szilárdan megállhatunk s amelyről nem dönthet le a vihar és a fergeteg. — Ez csak Krisztus lehet. »Én vagyok az út, igazság és élet.« (Ján. 14. 6.) Általa juthatunk el a megelégedés, a lelki nyugalom, a belső békesség igazi boldogságához.

»Keressük jövődöt — mi, a kik itthon vagyunk. Keressük első sorban a haza jövőjét,

mert csak akkor van biztosítva a polgárok sorsa, vagyona, szabadsága és jóléte, ha a haza s az ország alkotmánya biztos alapon áll, ha jog és igazság uralkodik fenn és lenn a vezérek szivében ugy, mint az alávalók lelkében.

Azok is keresik a jövődöt, a kik nincsenek itthon, hanem távol a szülőföldtől, az ország határain kívül bujdosva keresik a boldogulást. Tudjuk jól, hogy e kis lap, a Vasárnap, sok olyan kézben fordul meg, amelyek a messziségben megfeszített szorgalommal fáradoznak az önfenntartás, a jövőd biztosítása miatt. — Nincs panaszos szemrehányásunk a bujdosókra nézve. Ellenkezőleg vigasztaló, bátorító és lelkesítő hangon szólunk hozzájuk: Kedves barátaink, testvéreink, atyánkfiai! A távolban is gondoljatok anyaszentegyházunkra, gondoljatok a csendes otthoni kis falura s annak templomára, amelyben konfirmáltak s a hitben, a Krisztusban megerősítést nyertetek,

STÖSSEL, orosz tábornok,
Port-Artur parancsnoka.

Gondoljatok az ősi templomra, amelynek falai az uri szent vacsora által oly gyakran kap-
tatok lelki megkönnyebbülést és lelki megnyug-
vást. Gondoljatok az ősz hazára s annak édesen
hangzó anyanyelvére.

Ti, a kik a közelben és a távolban keresitek
a jövendőt, — álljatok meg egy szóra az élet-
nek e fordulópontján, az új évnek reggelén.
Utasok, bujdosók vagyunk mindnyájan e világon
s pihenőre, új erőre mindenkinek szüksége van.
Keressétek ezt a pihenőt, ezt az új erőt a bibli-
ában, az élet könyvében, amelyet már oly sok
földi vándor forgatott nagy gyönyörűséggel s nagy
lelki épüléssel.

Király Béla.

Hazai krónika.

— 1904. decz 29 —

Az év története. Rosz kezdetnek rosz a
vége is — azt tartja a közmondás. A sirjába ha-
nyatló 1904. évre is majdnem ezt mondhatjuk.
Törvényen kívüli állapottal kezdődött meg 1904.
Se költségvetés, se adó, se ujoncz nem volt az
előző évben megszavazva. Tiszának nagy nehe-
zen sikerült a rendet helyreállítani, de az év ismét
harczokkal végződött és 1905.-re ismét nincs költ-
ségvetés, nincs ujoncz, nincs megszavazott adó.

Mi az oka ennek? A kormány azt mondja
nem lehetett semmit csinálni a képviselőházban,
mert az ellenzék obstruált. Az ellenzék erre azt fe-
leli: nem obstruáltunk, csak nemzeti jogainkat
védelmeztük. Tisza miniszterelnök úgy akart a
bajon segíteni, hogy nov. 18-án elfogadtatott a
Házszabályok mellőzésével egy szigorított, ideig-
lenes, új házszabályt. Az ellenzék decz. 13-án
meggátolta ennek végrehajtását. Még decz. 28-án
volt rövid ülés. Tisza kérte a költségvetés meg-
szavazását. Az ellenzék Tiszának nem adta meg.
A bajon csak új képviselő választások segítenek
— ha segítenek.

Rosz esztendő. Az országházi háboruhoz
hozzájárult a rosz esztendő. Az egész tavasz és
nyár eső nélkül telt el. E miatt minden szükeb-
ben termett, de takarmány és törökbuza éppen
alig termett valami. A rosz esztendő hatása már
is érezhető. A ki csak össze tud hozni annyicska
pénzt: vándorol ki Amerikába. Fizetetlen az adó.
Nincs ruházat. Nincs ennivaló. De a rosz esztendő
hatását még tavasz félben fogjuk igazán megé-
rezni. Isten oltalmazza nagy csapástól mi magyar
hazánkat!

Nevezetes események. A sok rosz mellett
egy pár nevezetes esemény is történt nemzetünk
életében. Ő felsége, a király elrendelte II. Rákó-
czy hamvainak hazaszállítását. A katonai nevelés
terén, ha meg nem is nyertük a magyar szolgálá-

lati- és vezényleti nyelvet, de legalább a katonai
iskolákban ezernél több alapítványi helyet létesí-
tettek a magyar fiuk részére. Kilátásba van he-
lyezve az is, hogy a magyar honvédséget ágyu-
val látják el. Mindezek a dolgok egy jobb kor
hajnalhasadását kellene, hogy jelentsék, ha a nem-
zet kebelében meghasonlás nem volna.

A vasuti sztrájk. Ápril 20 án az összes va-
suti alkalmazottak beszüntették a munkát és öt
napig szünetelt a forgalom. A sztrájk oka az volt,
hogy a kormány nem teljesítette a vasutasok fi-
zetés javítási kérését.

Egyetemes zsinat. A folyó év őszén nov.
10-én nyílt meg az evang. reform. egyház har-
madik egyetemes zsinata Budapesten. Az első
zsinatot 1881-ben tartották Debreczenben. Ekkor
jött létre az egyházi unio. A második zsinat szin-
tén Budapesten volt 1891-ben.

Halottaink. Az elmúlt esztendőnek egy pár
nagy halotja is volt. Legnagyobb Jókai Mór a ki
május 5-én halt meg. Elvesztettük Szász Gerőt,
egyház kerületünk volt főjegyzőjét. (ápr. 29) To-
vábbá Vörösmartí Bélát, volt igazságügyi állam-
titkárt, a nagy költő fiát, Lotz Károlyt a festő
művészt stb. Emlékük legyen áldott.

Krónikás

Világkrónika.

Az év nevezetesebb eseményei. 1904. febr.
8-án kiütött a *japán-orosz* háboru. Év végéig a
japánok igen sok győzelmet nyertek a szárazföl-
dön, és teljesen megsemmisítették az orosz hajó
hadat. Port-Artur 11 havi ostrom után még áll.
Megkoronáztatta magát *I. Péter szerb király*.
Világ kiállítás volt Amerikában Szt.-Louis város-
ban. A magyarok küldöttségileg vettek rész benne.
Meggyilkolták *Bobrikov* finn kormányzót és *Pleve*
orosz belügyminisztert. Amerikában újból megvá-
lasztották elnöknek *Rooseveltet*, az eddigi elnököt.
Meghalt a szász király, s helyét fia *Frigyes* Ágost
foglalta el. Meghalt *Krüger* a volt bur köztársá-
ság elnöke is. Ezek a világ nevezetesebb esemé-
nyei 1904-ben. Es ezek mellé méltán sorakozik a
Brit és Külföldi biblia társaság 100 éves jubile-
uma Londonban, melyben részt vett az egész
protestáns világ.

Egyházi élet.

Vallásos esték. *Bögöz, Oczfalva, Miklós-
falva, Szentlászló* (Udvarhelym.) ref. papjai és ta-
nitói elhatározták, hogy hetenként felváltva egy-
házas összejöveteleket rendeznek az egyházme-
gyei értekezlet ajánlata értelmében. Decz. hó 14-én
Miklósfalván, már évek óta papnélküli buzgó és
veszélyeztetett gyülekezetben volt az első összejö-
vetel, nagy érdeklődés mellett. Elnöki megnyitót

Kállai Ferencz beszolgáló lelkész mondott. Szabad előadást Lajos János bögözi pap tartott az *igaz vallásról*. Volt Kalvin Jánosról felolvasás és záró beszéd a beszolgáló lelkész által tartva. Közben háromszor Sándor Lajos helybeli énekvezér-tanító énekeltetett az iskolás növendékek vezetésével. — Decz. hó 22-én *Czfalvára* jöttünk össze. Már a hívek szép gyülekezete várt. Elnöki megnyitót, helyes vonatkoztatással a szép községhez, helybeli lelkész, Kállai Ferencz tartott itt is. Érdekes apró történeteket Lajos János bögözi lelkész olvasott fel. Sándor Lajos tanító a gyermekek *lopási hajlamáról* tartott tanulságos felolvasást. Közben háromszor énekeltetett az iskolások vezetésével Vida András helybeli tanító. Bezárót helyi lelkész mondott. Jövő év 4-ik napján Szent-lászlóra megyünk.

x.

Régi dolgok.

Hogy a mi ős apáink milyen nagy gondot fordítottak a vallásra és az erkölcsi élet tisztaságára, s hogy ezt a dolgot nem tartották csupán a papság dolgának, hanem a vármegyék is felvigyáztak arra, mutatja Udvarhelyszék tisztjeinek 1803. jan. hó 6-án kelt és *Etéd* községhez intézett rendelete, amely így hangzik:

»Fájdalommal kellek tapasztalni, hogy némelyek nem gondolván sem az Isten, sem a haza törvényeivel és az felsőbb rendeletekkel, a szent innepi napokat, melyet az anyaszentegyház a szent uristen nevének dicsőítésére rendelt, tánczolás, bujálkodással és munkálkodással töltik el . . . szokásba jött az innepnek megkülönböztetése nélkül való táncz, mellyel együtt jár a részegeskedés, bujálkodás és káromkodás, melyekért a hatalmas Istennek csapásait méltán várhatjuk, melyre nézve parancsoltatik kegyelmednek:«

1. »A ki vasárnap dolgozik, 18 mfrtig, a paraszt 12 páczaütéssel büntetendő.«

2. »Karácsony első és másodnapján, új esztendő napján, nagypénteken, husvét első és másodnapján, áldozó csütörtökön, pünkösöd első és másodnapján, adventben vagy nagy böjtben ezen nemes szék régi Constitutiója szerént tánczolni nem szabad, azért, a kik a tánczolóknak szállást adnak 36 frtig, vagy ha paraszt, 12 páczával büntesse kegyelmed.«

3. Szombaton este nem volt szabad tánczolni s kalákát csinálni, »mivel ez által a vasárnapi Istentisztelet megrontatik«, mert sokan részegen mennének a templomba, s a fenti büntetéssel sujtatik.

4. Rendes mulatságra az ifjuságnak megengedtetik a közönséges vasárnapokon a két templomozás után naphaladatig, de a kik éjszakára nyujtják a tánczot, szintén a fenti büntetéssel sujtassék, mert hétfőn, a kik éjjel tánczolnak, dolgozni nem tudnak.

Ezeket a rendeleteket ma is meg lehetne szivlelni.

Kegyesség útja.

Az apa büne.

Egy részeges munkás házaspár egyetlen gyermekét minden elképzelhető gonoszságra megtanította. Hogy a gyermek annál fogékonyab legyen a tanításra, bizony bőven kijárt része az ülegekből, meg az éheztetésből is.

Midőn már elléggé kitaniótták a fiut, több gonosz emberrel együtt arra akarták felhasználni, hogy egy gazdag ember házának udvarába mászson be a csatorna nyíláson. A fiut beavatták a tervbe. El is vitték magukkal és mikor a gyermeknek az apja parancsára munkához kellett volna látania, egy czinkos társ azt mondta: »Hamar, mert senki sem lát«. A kis gyermeknek eszébe jutott, a mit a vallásból tanult és megbátorodva felelte: »De lát az Isten«. Az apa szokása szerint ülegekkel akarta fiát észre téríteni, de a gyermek nem tágitott. »A tiszteletes ur mondta, hogy az Isten mindig lát, ő pedig igazat mond, mert ő soha sem ver meg«.

Az apa és társai eszökbe vették a gyermek szavait. A büntényből nem lett semmi.

Ó, hányszor szól nekünk is lelkiismeretünk gyermeki szeretettel igazán beszélő szava! Bár hallgatnánk mindig reá!?

Mai képünkhöz.

A világ figyelme most az új év első napjaiban Port-Arturon van. Mi lesz vele? Áll-e, vagy elesik, ez a nagy kérdés foglalkoztatja az embereket. Alkalmoszerűnek tartjuk azért bemutatni *Stössel* orosz tábornokot, Port-Artur hős védőjét. Ez a vitéz orosz vezér már 11 hónapja, hogy hősi bátorsággal védi a várat. Ha a vár elesik: nevét akkor is hallhatatlanná tette a hadászat történetében.

Felhívás előfizetésre.

A »*Vasárnap*« 1905. évi folyamára ezennel előfizetést nyitunk.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 4 kor.

Félévre . . . . . 2 kor.

Negyedévre . . . . . 1 kor.

Előfizetési díjak *Vajda Ferencs* ev. ref. lelkész, felelős szerkesztő czimére küldendők, *Székelyudvarhelyre*. Bethlen utca. Ref. papi lakás.

Szerkesztőség.

Vegyes hírek.

B. u. é. k. A »Vasárnap« olvasó közönségének boldog új esztendőt kívánunk. Tegye a jó Isten áldottá, szerencsésé a beállott új esztendőt házukban és házukon kívül. Adjon Isten áldást mezeinken, békességet hazánkban!

A „Vasárnap“ 1905. évi első és második számát mindenik régi előfizetőknek megküldjük, akár fizettek elő, akár nem. De már a harmadik számot csak azoknak küldjük meg, a kik előfizetésre jelentkeznek. A kik most nem küldhetik be az előfizetési pénzt, írják meg egy levelezőlapon, hogy a lapot jártni akarják és az árát később küldik be. Ezt okvetlenül tegyék meg, különben kénytelenek leszünk a lap küldését beszüntetni. Az első és második szám elfogadása senkire se kötelező.

Nagy hideg. Szinte már azt is hittük, hogy vége a télnek, mikor karácsony első és második napján nagy havazásokkal köszöntött be a tél. Az ország minden részében voltak havazások. A nagy hónak, természetesen nagy hidege is van. Jó tél után jó nyarat szoktak várni.

Uj könyv. Kertész Albert községi tanító által irt »Udvarhelyvármegye földrajza« földrajzi előfogalmakkal a népiskolák III-ik osztálya számára, megjelent. Ára 60 fillér. Kapható a könyvkereskedésekben, valamint a szerzőnél Áttila-utca 5. szám. Ajánljuk az iskolák és tanítók szíves figyelmébe.

Szerencsétlenség. Fejes Károly hodgyai tanító neje, amint egy tál mosdó vizet kiakart önteni, olyan szerencsétlenül esett el, hogy a szava röktön megállott. Felgyógyulásához azonban remény van.

Egy asszony tűzhalála. A mult napokban veszedelmes tüzvész pusztított Zabola községben. Zsidó Imre földmives csüre a benne lévő takarmánnyal teljesen a tűz martaléka lett. A tűznek emberélet is esett áldozatul. A gazda felesége, ki férjének az istállóban levő állatok kiszabadításában segédkezett, mikor a legutolsó borjut is kiementették, a csürrel egy tető alatt levő istálló padlása beszakadt, az asszonyt oda temette, ki az ekkor már teljesen lángban levő épületben bennégett. A jobb sorsra érdemes 40 éves asszony összeégett holttestét a napokban temették el a községi lakosság nagy részvéte mellett. A tűz keletkezésének oka még eddig nincs kinyomozva, de valószínű, hogy gondatlanság folytán keletkezett.

Az új báró. Csak nem rég kapott egy Gutmann nevű gazdag zsidó és négy fia báróságot. Most azt közli a hivatalos lap, hogy Kuffner Károlynak a király szintén magyar báróságot adományozott. Az új báró magyar honos, bécsi lakos, vallására nézve izraelita, de magyarul nem tud. Egyébként eddig a szesz-, cukor- és élesztőgyártás terén fejteit ki nagyarányu működést.

Égő vasuti kocsi. A mult hét egyik napján a Zimonyból Ujvidékre menő vegyes vonatnak

egy harmadosztályu utasa a kocsi padlójára ejtet egy üveg benzint. A kiömlő benzin egy égve eldobott gyufától langra lobbant s a kocsi égni kezdett, mielőtt még mentésre csak gondolni is lehetett volna. Az utasok fejüket vesztve futkároztak a kocsiban, miközben többen súlyos égési sebeket szenvedtek. Egy asszony a robogó vonatból kiugrott, szerencsére nem szenvedett komolyabb sérülést. De — a legnagyobb részt egyszerű emberekből álló utasok közül — egynek sem jutott eszébe a vészfék meghuzása. A nagy zajra bejött végre a vasuti kalauz, aki azonnal megállította a vonatot. A kocsi teljesen porrá égett.

Harcz a határőrrel. Nem régen három magyar iparos utlevél nélkül akart átszökni Romániába, Plasier község mellett. Délután 3 óra körül érkeztek a határvonal mellett levő korcsmához, a honnan már csak teljes sötétségben szándékoztak tovább folytatni utjokat Románia felé. Hogy az időt kissé eltöltsék, betértek egy korcsmába, hol több oláh ember társaságában várták a kellő időt az indulásra. Egyikök elmesélte a tervet az oláhoknak. Elmondta azt is, hogy csak az éj beálltát várják, mi a határon való szökést megkönnyítene. Tíz óra felé az oláhok elhagyták a korcsmát s kevéssel azután a három magyar legény is elindult. Mikor a határőrház mellett osontak el, az erdő sűrűjéből kiugrott a határőr az egyik korcsmabeli oláh kíséretében s visszatérésre szólította fel őket. Ezek a felelet helyett futásnak eredtek. Az őr nyomban követte őket, de nem sokáig folyt az üldözés, mert a legények, hogy szökésüket lehetővé tegyék, megállottak s az őrral dulakodni kezdtek. Dulakodás közben az őr rálőtt a legényekre. Kik közül az egyik röktön meghalt, a másiknak pedig a gyomrába furódtak a golyók. A harmadik sértetlenül maradt és sikerült elmenekülnie. Személyazonosságukat nem lehetett megállapítani, mert semmi írást nem találtak a halott zsebeiben.

Éjjeli szivárvány. Nemcsak érdekes, hanem valósággal ritkaságszámba menő látványosság gyönyörködtette karácsony másodnapjának estéjén a budapestiek közül azokat, akik 11 óra tájban az utcán jártak. A felhőtlen csillagos égen tiszta színű szivárvány képződött a hold körül. A szivárvány a kör középpontjától számítva következő színekből állott: fehér, narancssárga, barna, lilaszerű kék, zöld, ismét sárga és legkívül karminvörös. A járókelők nagy csodálkozással, itt-ott babonás félelemmel szemlélgették a különös látványosságot.

Gabona piac Budapest.

		decz. 28.
Buza:	50 kilónkint 10 k. 10 f.	— 10 k. 45 f.
Rozs:	» » 7 k. 50 f.	— 7 k. 75 f.
Árpa:	» » 7 k. 10 f.	— 7 k. 40 f.
Törökbuza:	» » 7 k. 70 f.	— 7 k. 90 f.
Zab:	» » 6 k. 90 f.	— 7 k. 30 f.
Repcze:	» » 11 k. 25 f.	— 11 k. 50 f.

Nyomatott Becsek D. F. a könyvnyomdájában, Székelyudvarhelyt

1905.

VASÁR NAP

330

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG

SZERKESZTIK

NAGY KÁROLY

REF. THEOL. TANÁR, FŐSZERKESZTŐ.

VAJDA FERENCZ

SZÉKELYUDVARHELYI REF. PAP, FELELŐS SZERKESZTŐ.

ÖTÖDIK ÉVFOLYAM

MEGJELENIK MINDEN VASÁR NAP EGY IVEN.

1868

SZÉKELYUDVARHELYT.
NYOMATOTT BECSEK D. FIA KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
1905.

TARTALOMJEGYZÉK.

I. Vezérczikkék.

	Lap
A szépség vallása. Ember János	9
A mi követünk. Örhegyi Mózes, (V. F.)	25
A temetkezési egyletekről. Kovács L.	33
A mi tekintélyünk. Osváth Lajos	169
A »Vasárnap« ügye. Vajda Ferencz	313
A »Vasárnap« és az olvasók. Vajda Ferencz	329
A reformáció jelentősége. Vajda Ferencz	345
A »Vasárnap« ügye. Gyerkes Mihály	353
A református egyház feladata. Vajda F.	361
A szabad gondolat. Ember János	225
Az emmausi uton. Vajda Ferencz	137
Az élet. Péchy Árpád	296
Adventi öröm. Vajda Ferencz	401
Aratáskor. Mester János	233
Beszéd. Incze Lajos	81
Böjti gondolatok. y—r.	88
Gróf Mikó Imre. Dr. László Ferencz	281
Gróf Kuun Géza. Vajda Ferencz	121
Gyermek védelem I. II. Vajda Ferencz	177. 192
Ila örvendezünk. Péchy Árpád	73
Hanyatlak a ref. egyház. Vajda Ferencz	289
Husvét. Péchy Árpád	17
Imádkozz és dolgozz. Vajda Ferencz	113
Jeruzsálemi ima. Vajda Ferencz	153
Jövel, szentlélek. Vajda F.	185
Karácsony. Péchy Árpád	409
Készüljünk a feltámadásra. Zoványi L.	101
Küzdelem a bűn ellen. Vajda F.	65
Küzdelem az alkoholizmus ellen. Ember J.	201
Magvetők, aratók. Vajda F.	376
Márczius 15-én. Vajda Ferencz	89
Májusi gondolatok. Mezei Mihály	162
Megtérés. Vajda Ferencz	393
Mi a haza. Csiki Albert	17
Mult és jövő. Vajda Ferencz	1
Napjainkban. Mezei Mihály	209
Nyári gondolatok. Vajda Ferencz	241
Prot. bizottság felterjesztése. I. II. III. 41. 49.	57
Reformátusok vagyunk-e. Vajda Ferencz	144
Református papi nyugdíj. Vajda Ferencz	358
Szász Károly. Vajda Ferencz	337
Takarékosság. Beke Károly (V. F.)	249
Tüzek. Beke Károly (V. F.)	297
Uram Jézus, jövel. Vajda F.	385
Van Isten. Vajda F.	217
Vasárnap I. II. Ember J.	275. 273
Vélemény. Vajda Ferencz	320
Világbéke. Csiki Albert	305
Visszapillantás. Vajda F.	417

II. Vegyestartaimu közlemények.

A keresztesháboruk története. Demény Miklós	3
A mi ifjusági egyletünk. Kovács L. 11. 19.	26
A Vasárnap ügye. Szerk.	54
A méhek tápláléka.	67
A régi és új világnézet. Péter Károly 75. 84.	91
A magyar nemzet hivatása. Vajda F.	274

A »Vasárnap« ügyében. Mezei M.	323
A mi egyházunk. Vajda F. 339. 346. 355. 363	
A »Vasárnap« története. Vajda F.	419
Az új község háza felavatása. Pásztor	146. 155
Az udv. m. theol. estélye. Kertész L.	239
Az udv. egyh. m. ért. működése. Lajos János	266
Az egyh. szociális feladata. Vajda F. 394. 403. 410	
Elnöki megnyitó. Ignác L.	35
Élő Isten, élő hit. Jánosi Zoltán	66
Hit, remény. Csiki Albert	250. 258
Husvét gondolatok. Solymossy Endre 17 sz.	
Isten országa. Péchy Árpád 170. 178. 186. 194.	
203. 210. 218. 226. 234. 243	
Isten Atyánk. Vajda Ferencz	114. 122. 130
Istentiszteleti rendtartás.	290. 298. 307
Jelentés a Vasárnap 1904. évi állapotáról	
Vajda Ferencz	182
Knox János. Pásztor	163
Márczius 15-én. Vajda Ferencz	97 106
Ne adjatok szeszestalt a gyermekeknek.	138
Nyilvános köszönet. Kiss J.	167
Nyílt levél Benedek K.-hoz. Kiss J.	199
Nyílt levél Vajda F.-hez. Nagy Tárkányi	422
Páduai Szent Antal. Tóth Béla	231
Pár szó paptársaimhoz. Pál K.	282
Pál apostol. Biró Sándor	43. 50
Prédikáció a reformációról Incze L. 370. 378. 386	
Régi dolgok.	7
Szerkesztői Szózat. Tóthfalusi I. Pál G.	418
Vélemény. Vajda F.	331

III. Tárcza czikkék.

A püspök. G. Diószeghy Mór	2
A XVI. század vallásos költészete. Nagy Elemér	10 18. 26
A karácsonyfa és az ilétet fája. Péchy Á.	34
A mi synodusaink. Osváth L.	50. 58
A nagykorösi kántor. Eötvös K.	146. 154
A bártfai templomablók. Vaday	165
A hűség próbája. Várady Albert	306
A pozsonyi ítélet. Vaday J.	330
A senki gyermekének atyja	338
A korponai országgyűlés 300 éves fordulója. Matunák M.	402
A vallás jövője. Biró Sándor	410. 418
A rézen. G. Diószeghy Mór	194
Az égbe járó ember. ifj. Hegedüs S.	170. 178
Az élet kezdetén. G. Diószeghy Mór	298
Az igaz vallás. Osváth L.	250. 258
Az egészség tíz parancsa.	314. 322
Az ippí kis harang története. Vajda F.	370
Beszélgetés a hitről. Vajda F.	234. 242
Bizzál az Urban. Várady Albert	138
Boldogság. Molnár I.-né	386
Együtt a halálba. Vajda F.	66
Egyenlőség. Ember János	74
Enekes könyvünk. Baczó Lajos	394
Kádár Sándor története. G. Diószeghy M.	130
Kicsiripelték a madarak. Pásztor	210. 218. 225

Koós Ferencz. Péchy Árpád	378
Legyen világosság. Várady Albert	354. 362
Ne félj kicsiny sereg. Tamó Gyula	82. 91. 98
Nyomorban. Csiki Albert	122
Rispa. Osváth Lajos	202
Szász Károly élettörténete	346
Százezer frank. Csulak Lajos	106. 114
Tokaji János élettörténete. Kuskó István	266. 274. 282. 290
Tudományos apróságok.	186
Utazás egy vásár körül. Ember János	42

IV. Versek.

A mai világ. G. Diószeghy Mór	282
Az élet útján. Dénes József	90
Az ut végén. G. Diószeghy Mór	109
Az árvák. Csiszár Mariska	116
Az árva. Csiki Albert	402
Alkonyatkor. G. Diószeghy Mór	66
Aratás előtt. H. Szántó István	229
Alkonyatkor. Kóty Mariska	285
Adventi ének. Szabolcska M.	394
Áldozó csütörtökön. H. Szántó István	175
Borult hangulatok. Kóty Mariska	178
Csendesen járjatok. Kóty Mariska	422
Egy temetés. Kóty Mariska	140
Estéli ének. Szabolcska M.	220
Esküvőnk évfordulója. Kovács Gáborné	260
Egy kék szalagos uj ruha. Szabolcska	266
Egy haldokló ifju vég sohaja. Csiszár M.	399
Enek az uj évben. Szabolcska	4
En Istenem. G. Diószeghy Mór	154
Feltámadás. Farkas S.	362
Gyógyuláskor. Kovács Gáborné	52
Háboruban Kóty Mariska	100
Husvétban. Dénes József	131
Husvéti ének. Szabolcska	17
Hogyha fönt jársz. Csiszár M.	310
Hullnak a levelek. Kóty Mariska	330
Hazádnak rendületlenül. Balázs J.	322
Ha tervünk mind sikerülne. Kertész A.	36
Istenfélő. H. Szántó István	63
Ima. Csiszár Mariska	170
Jézus. H. Szántó István	386
Jóslat. Szabolcska	250
Jövel Szentlélek. G. Diószeghy Mór	188
Karácsony este. Szabolcska Mihály	410
Készítsük hát. H. Szántó István	127
Két temetés. Csiki Albert	302
Kereselem az Istent. Nőbarát.	407
Kis fiamhoz. G. Diószeghy Mór	44
Kérdés. Biró Dénes	60
Lugasban. Kovács Gáborné	214
Legszébb napon. H. Szántó István	243
Márczius idusán. Csiky Albert	83
Márczius 15. H. Szántó István	87
Ne mondjátok. Balázs J.	10
Ne félj népem. G. Diószeghy Mór	346
Nyáron. G. Diószeghy Mór	236
Nyomorban Hegyi István	15
Oh, a szenvedések. Csiszár Mariska	71
Ősz elején. Dénes József	338
Örökség. Kovács Gáborné	383
Rákóczy. N. Pap Dezső	78
Rákóczyhoz. Kóty M.	18
Szentlélektől. H. Szántó István	196

Szeretném. Biró Dénes	1 3
Sohaj ifjuságom után. Dénes J.	30
Templomban. Kovács Gáborné	146
Tied az örökélet. Fazekas J.	354
Télben. Biró Dénes	22
Uram, maradj velünk. Szabolcska	378
Városon falun. Demeter Dénes	163
Virágvasárnap. Szabolcska	124

V. Isten igéje.

A keresztyén öröm. Paulus	29
A keresztyén fájdalom. Paulus	45
A hit mélységei. Király Béla	60
A szeretet hatalma. Király Béla	117
A lerontott templom. Pásztor	132
A szentlélek hatása. Mester János	197
A megelégedés. Király Béla	221
A nyelvvel vétkezők. Király Béla	283
A keresztyén bölcsességről. Király Béla	372
A nagy vacsora. Nánássy Lajos	229
A gonoszak és igazak háza. Széll Jakab	396
Az örökkévaló prédikáció. Osváth L.	20
Az ég felé. Király Béla	52
Az ítélkezés. Osváth Lajos	101
Az alázatosság jutalma. Király Béla	156
Az örökélet. Király Béla	252
Az ifjuság három ékessége: I. II. III. Vajda Ferencz	301. 309. 317
Az örökké uj evangelium. Osváth Lajos	389
Beszéd. Péchy Árpád	269
Boldogok a lelki szegények. Király Béla	174
Esztendő végén. Biró Sándor	4
Evangelium. Tóthfalusi J.	412
Isten országa. I. II. III. Vajda F.	140. 148
Istennek kertje. Király Béla	125
Ima. Péchy Árpád	277. 356
Ima. Vaida Ferencz	213
Jótanácsok. Paulus	12
Jézus a templomban. Vajda Ferencz	135
Jézus a templomban. Nánássy Lajos	68
Jézus lábainál. Vajda Ferencz	165
Jeruzsálem romlása Nánássy L.	332
Ki az üdvösség. Király Béla	404
Megelégedés. Mester János	364
Miért. Osváth L.	77
Menjünk Jeruzsálembe. Mester János	324
Mulandó javak. Király Béla	93
Milyen pünkösztöt várunk. Osváth	180
Mult és jövő. Király Béla	5
Pál apostol. Király B.	237
Pünkössti bünbánat. Király B.	189
Vessünk a léleknek is. Király B.	340
Világosság és igazság. Biró J.	348
Örökélet. Nánássy Lajos	382

VI. Kegyesség útja.

A mi vendégünk. Várady A.	406
Az apa büne.	7
Az orvosság. Osváth L.	214
Dévai Biró Mátyás és a kovács Vaday J.	422
Egy kálvinista pap naplójából Király Béla	303. 311. 318. 326. 331
Életigazságok.	15. 38. 17
Gondolatok. Nagy Lajos	76
Hát ez mi? Osváth L.	223
Megfelelt. Osváth L.	22

VII. A parokhiáról.

Paulus. (V. F.)

A temetés.	142
A költségvetés.	254
A kepe értéke.	271
A keresztszülők	279
A keresztleetlenül elhalt kisdedek.	351
A gyónás.	374
A mise.	415
Az egyházi adózás.	246
Bucsujárás.	383
Előkészület az urvacsorához.	367
Felebbezés.	262
Felálló ének, leülő ének.	359
Vallástanulás.	286

VIII. Hazai krónika.

6. 13. 21. 37. 45. 54. 61. 69. 94. 102. 110.
118. 133. 126. 157. 174. 181. 190. 198. 205. 214.
222. 230. 238. 246. 254. 261. 270. 293. 310. 325.
333. 349. 357. 365. 373. 382. 390. 398. 406. 413.
414. 420.

IX. Világkrónika.

6. 14. 22. 30. 37. 46. 54. 62. 70. 94. 102.
110. 118. 134. 126. 158. 166. 182. 190. 198. 205.
222. 230. 239. 246. 262. 294. 302. 358. 365.
390. 421.

X Egyházi élet.

6. 14. 22. 31. 38. 46. 62. 70. 78. 86. 103.
111. 118. 134. 126. 150. 158. 166. 174. 182. 191.
199. 222. 231. 239. 254. 270. 279. 286. 294. 303.
310. 318. 334. 341. 349. 358. 366. 374. 382.
391. 398. 405.

XI. Hasznos tudnivalók.

17. 32. 40. 71. 94. 136. 143. 151. 159. 206.
215. 343. 375. 399.

XII. Képek.

Stössel	7
Ojáma	15
Székelykapu Zágomban	21
Az amerikai ref. egyh. meg. alapítói	29
Pap Károly	37
Klauzál Gábor	45

Teleutograf feltalálója	53
Apaffy fogarasi vára	61
József főherceg	69
Gróf Andrássy G.	77
Kossuth F.	85
B. Bánffy	93
Justh Gy.	101
Pogány templom	117
Pogány papok	125
Királyi palota Budán	141
Jézus a getsemane kertben	173
Zvingli	181
Roszdesztvenszky	189
Csokonay V. Mihály	197
Nebogatov	213
Br. Fejérváry	205
B. Weselényi	221
Tiltott könyvek égetése	229
Husz János	237
Husz máglyára vitele	244
Kálvin predikál	253
Luther elfogatása	261
Tokaji János	269
A brassói templom	109
Jézus a templomban	133
Jézus a pusztában	149
Leányka kelj fel	157
A Jézus lábánál	165
Marosbogáti ref. templom	277
Székely Mikó kolleg.	285
Gábor Áron siremléke	293
Az ilyefalvi ref. templ.	300
Békekövetek	303
Gróf Gyulai Fer. czimere	317
József főherceg	325
Királyi palota főkapuja	333
Szász Károly	341
Testvérek	349
Gr. Battyányi	357
Rabszolgavásár	365
Budha torony	373
Koós F.	381
Óvakodjunk	389
Csikmadéfalvi emlék	397
Korponai tomlom	405
A keresdi kastély	413
Az ebesfalvi Apaffy kastély	421

Képmagyarázat, Vegyes hírek, Gabonapiacz.

Minden számban.

